

Aanleg grasklaver

De zegswijze “Goed begonnen is half gewonnen” geldt zeker voor de aanleg van grasklaver. Indien de klaver van bij de aanleg niet goed gevestigd is in een grasklaverzode, is het vaak erg moeilijk om nog tot een goed resultaat te komen.

In deze fiche geven we een aantal praktische wenken om een geslaagde grasklaverzode aan te leggen. Hoewel luzerne en rode klaver weleens in reïncultuur geteeld worden, raden we dit niet aan; het mengsel van gras en klaver/luzerne heeft een hoger opbrengstpotentieel.

Welk gras met welke klaver?

De keuze van het mengsel wordt in de eerste plaats bepaald door de uitbating.

Begraazing

Als er begraasd wordt, kies dan voor **witte klaver**.

Voor melkvee is de grascomponent best Engels raaigras. Kies bij voorkeur voor late rassen (doorschietdatum na 30 mei), en voor een mengsel van diploïde en tetraploïde rassen.

Voor jongvee en vleesvee, kan gekozen worden voor rietzwenkgras of mengsels. Deze soort heeft een lagere verteerbaarheid dan Engels raaigras, maar een erg hoge opbrengst, is erg persistent en presteert veel beter bij droogte.

Maaïen

Indien enkel gemaaid wordt, kies dan voor een mengsel van **rode en witte klaver**. De rode klaver zorgt voor een topopbrengst, de witte klaver zorgt dat eventuele gaten in de zode snel toegroeien. Engels raaigras en/of rietzwenkgras zijn de grassoorten die voor dit doel best passen. Kies voor eerder vroege of middentijdse rassen van Engels raaigras.

Rietzwenkgras heeft een iets lagere voederkwaliteit dan Engels raaigras, maar verhoogt het opbrengstpotentieel en de droogtetolerantie van het mengsel.

De recentste rassen van rietzwenk hebben een betere kwaliteit dan de oudere rassen. Op goede, diepe eerder zware gronden kan luzerne ook gedijen. De vestiging van luzerne is delicaat en de productie komt trager op gang, maar eens gevestigd heeft luzerne het hoogste opbrengstpotentieel van alle groenvoedergewassen, in het bijzonder in droge jaren. Ook hier wordt best gemengd met Engels raaigras of rietzwenkgras.

Erg snel ontwikkelende grassoorten zoals Italiaans raaigras, Westerwolds raaigras, Hybride raaigras en bepaalde types Festulolium laten meestal geen goede vestiging van de klaver toe en raden we af als mengpartner in grasklavermengsels.

Bij de rassenkeuze is het belangrijk om te kiezen voor recente rassen die op de Belgische rassenlijst of op de rassenlijst van de ons omringende landen staan (Nederland, Frankrijk).

De nieuwste rassen van rode klaver bij voorbeeld hebben een beter klaverkanker resistentie en zijn bijgevolg persistenter. Jammer genoeg is het niet altijd duidelijk welke rassen door de leveranciers aangeboden worden. De nieuwste rassen rietzwenkgras hebben dan weer zachtere bladeren, een betere verteerbaarheid en schieten minder vroeg door.

Zaaitijdstip

In principe zijn zowel het voorjaar als het najaar geschikt voor de aanleg van grasklaver of grasluzerne.

Najaarszaai geniet echter de **voorkeur** om volgende reden:

- Lagere onkruiddruk.
  - Bij voorjaarszaai is de concurrentie van thermofiele onkruiden zoals hanepoot, gierstgrassen, melganzevoet, ... erg groot.
- Betere groeiomstandigheden in het najaar.
  - De laatste jaren krijgen we vaak te maken met erg schrale, droge groeiomstandigheden in het voorjaar.

De maand **september** is het ideale zaaitijdstip. Hoe later hoe groter de kans dat de klaver onvoldoende gevestigd raakt voor de winter.

Zaaidosis

Onderstaande tabel geeft een indicatie van de zaaizaadhoeveelheden die in de meeste omstandigheden volstaan.

Gebruik	Grascomponent (dosis in kg/ha)	Klavercomponent (dosis in kg/ha)
Begrazen	Engels raaigras diploïd (25)	Witte klaver (5)
	Mengsel di- of tetraploïd (30)	
Maaien	Engels raaigras diploïd (25)	Witte klaver (3)
	Mengsel di- of tetraploïd (30)	+ Rode klaver (8)
	Rietzwenkgras (30)	Witte klaver (3)
		+ Rode klaver (8)
	Rietzwenkgras (20)	Witte klaver (3)
	+ Engels raaigras (10)	Rode klaver (8)
	Rietzwenkgras (25)	Luzerne (15)

Bij de zaai van luzerne is de inoculatie van het zaad met de juiste Rhizobium-bacteriën essentieel!

Zaaimethode

Zaai **ondiep** (1 cm) op een vooraf goed aangedrukt zaaibed. De zaden van klaver en gras ontmengen gemakkelijk in de zaaimachine. Het strekt daarom tot de aanbeveling van de zaden vooraf goed te mengen in porties om maximum 0.5 ha mee te zaaien en deze porties één voor één op te zaaien.

Grasklaver doorzaaien in een bestaande zode levert vaak niet het verhoopte resultaat op.

Rassenlijsten

- [Belgische rassenlijst](#)
- [Franse rassenlijst](#)
- [Nederlandse rassenlijst](#)